

Podnikání podnikavců není podnikání podnikatelů

Doc. Ing. Josef Patočka, CSc.,

STP-Územní centrum Liberec, Odborná skupina pro rozúčtování

Několik písmen vyjadřujících určitý rozdíl mezi slovy podnikatel a podnikavec může v praxi znamenat poměrně výrazný rozdíl ve stylu podnikání, v respektování vyhlášek a zákonů, ale i v respektování všeobecně uznávaných fyzikálních zákonů, existujících nezávisle na vůli a existenci lidské populace, ale i v respektování nepsaných, o to však závažnějších principů etiky podnikání a morálky vůbec.

Pokud by podnikání bylo založeno právě na principech etiky a morálky, nemusel by existovat § 44 Obchodního zákoníku díl II. - Nekalá soutěž. Nemusel by existovat ani § 8 Zákona o ochraně spotřebitele „Zákaz klamání spotřebitele“. Obchodní zákoník v § 44 odst. 1 uvádí: „Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, která je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilá přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Nekalá soutěž se zakazuje.

Nekalou soutěží podle odst. 1 je zejména,

- a) klamavá reklama
- .
- .
- f) zlehčování.

§ 50 Zlehčování

odst. 1) Zlehčování je jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích nebo výkonech jiného soutěžitele nepravdivé údaje způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

odst. 2) Zlehčování je i uvedení a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel v takovém jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).“

Jako učebnicový příklad nekalé soutěže může posloužit činnost firmy INMES INDUSTRY MEASURING spol. s r.o. z Prahy, která v publikaci „Plzeňský rozhled“ č. 9/2004 mimo jiné uvádí:

cit: „Aby bylo možno u vytápění zjistit skutečnou spotřebu tepla (její dodávku otopnou soustavou) u jednotlivých místností bytu nebo bytu jako celku, je nutno znát (indikovat) jednak teplotu povrchu otopného tělesa, jednak teplotu vzduchu ve vytápěné místnosti. Tuto možnost nabízejí pouze indikátory s dvěma čidly.

V drtivé většině případů jsou v bytech ČR osazena otopná tělesa indikátory s jedním čidlem, které snímá pouze teplotu povrchu otopného tělesa (sem patří indikátory odpařovací a elektronické indikátory s jedním čidlem, nebo se dvěma čidly, z nichž jedno je tzv. startovací) nebo teplotu na vratné trubce otopného tělesa (VIPA). Tyto indikátory tak mohou porovnávat pouze dobu využití (provoz) otopných těles, nejsou však schopny indikovat skutečnou dodávku tepla do jednotlivých místností.

Spotřebitelé jsou v mnoha případech vystavováni klamavé reklamě některých firem, které jim slibují provádět rozúčtování podle skutečné spotřeby pomocí indikátorů, které to z principu neumožňují.

Protože se v současné době zvyšuje počet soudních sporů v dané oblasti upozorňujeme na to, že bude-li náš občan odsouzen podle zákonů, které jsou v kolizi s právními normami EU má právo se v poslední instanci odvolat k evropskému soudu pro lidská práva ve Štrasburku.“ - konec citátu.

Člen užšího vedení této firmy Ing. Jiří Cikhart, DrSc. nenechává nikoho na pochybách, zda a jak je účelné používat k rozúčtování levné indikátory a rovnou jejich používání vylučuje na základě účelové a zavádějící interpretace směrnice EU. Na firemních seminářích, v odborných časopisech a na konferencích uvádí:

„Rozúčtování topných nákladů podle skutečné spotřeby vylučuje použití jednočidlových indikátorů odpařovacích, elektronických i VIPA. Pokud spotřebitel odmítne úhradu podle těchto indikátorů, nemůže případný soudní spor prohrát.“

V rámci "oprávněné obrany" systému VIPA byl v časopise Energie a Peníze č. 11/2004 publikován článek "Pozor na potulné vykladače směrnic EU" s odkazem na fyzikálně i morálně pochybená tvrzení Ing. J. Cikharta, DrSc. Stejný článek byl poskytnut redakci časopisu 3 T. Do této redakce předal k mému článku Ing. J. Cikhart, DrSc. své stanovisko, jehož dvě části si zcela jistě zaslouží publikování i v tomto časopisu.

Cit. „Především bych se rád oprostil od žlučovitého a urážlivého tónu autora, který se za každou cenu snaží zpochybnit moji nezávislost i odborné kvality jakožto soudního znalce a energetického auditora. Proti těmto insinuacím a úmyslné mu poškozování dobrého jména se budu bránit jinou cestou.

Pozoruhodné je, že vědec, za něhož se pan Patočka tak rád vydává s odvoláváním na fyzikální zákony, se zde dopouští základní hrubé chyby tím, že ve svých úvahách vynechává nejdůležitější bezrozměrné kritérium, jímž je Re (Reynoldsovo číslo).

Pro laminární proudění přitom obecně platí vztah:

$$Nu = c_1 \cdot Re^m \cdot (Gr \cdot Pr)^n \cdot Pr^p$$

Pro turbulentní proudění pak obecně platí vztah:

$$Nu = c_2 \cdot Re^p \cdot Pr^q$$

Grasshofovo číslo Gr se tak uplatňuje pouze u laminárního proudění. U turbulentního proudění má pak rozhodující váhu Reynoldsovo číslo Re, jehož exponent p má přibližně čtyřnásobnou hodnotu než exponent m u proudění laminárního.

Je mi samozřejmě jasné, že se součinitel tepla α na vnějším povrchu otopných těles bude měnit v závislosti na teplotě v daném místě. Totéž ovšem bude platit, a ve zvýšené míře i o součiniteli přestupu tepla na vnitřní straně otopného tělesa nebo trubky, který je o řád vyšší (při přestupu tepla z vody do

stěny) než součinitel přestupu tepla na straně vnější (při přestupu tepla ze stěny do vzduchu). Přestup tepla na vnitřní straně se bude měnit nejenom v závislosti na teplotě vody, ale především na rychlosti jejího proudění.

Součinitel prostupu tepla tak bude vždy mnohem nejistější a proměnlivější než součinitel přestupu tepla ze stěny do vzduchu.

Zatímco u průtoku teplotonosné látky otopným tělesem se setkáváme výhradně s prouděním laminárním, u přípojky otopného tělesa se můžeme v praxi setkat s prouděním laminárním, přechodovým i čistě turbulentním. Tím složitější pak je výpočet součinitele tepla na straně proudění teplotonosné látky (viz výše uvedené kritériální vztahy).“ - konec citátu.

Ve vztahu k dříve uvedené rovnici v publikacích Ing. J. Cikharta, DrSc.

$$Q = \alpha S (t_{str} - t_m)$$

jsou jim uvedené rovnice pro výpočet Nusseltova čísla s následným textem směsicí naprosto nepoužitelných zmatečných tvrzení, jejichž výsledkem v žádném případě nemůže být splnění příslušné směrnice EU. Ing. J. Cikhart, DrSc. buď v lepším případě nechápe nesmyslnost svých tvrzení, nebo v horším případě je chápe a vědomě zneužívá k oklamání spotřebitelské veřejnosti. S tímto přístupem je ovšem nanejvýš zarážející, že může působit jako soudní znalec a energetický auditor. Buď jsou jeho odborné znalosti nedostatečné, nebo se dopouští vážných pochybení v oblasti morální.

Považuji za užitečné, aby odborníci, kteří mají co říci k problematice poměrového měření vyjádřili své stanovisko k níže položeným otázkám a uvedeným odpovědím, zejména v případě nesouhlasu nebo výhrad. Zejména se to týká odborníků z vedení asociace rozúčtovatelů ARTAV, jmenovitě firmy COOPTHERM Jindřichův Hradec, která vydala ve spolupráci s ČVUT Praha odborně pochybenou příručku, která navíc hrubě porušuje zákon o hospodářské soutěži.

1) Zavazuje směrnice EU č. 93/76/EHS k používání výhradně dvoučidlových elektronických indikátorů?

- Uvedená směrnice směřuje ke snížení emisí CO₂ prostřednictvím motivace jednotlivých uživatelů centrálně vytápěných domů k ekonomickému nakládání s tepelnou energií. Podstatou je rozúčtování nákladů podle skutečné spotřebované tepla nebo úhrada v přiměřeném poměru ke skutečné spotřebě tepla. **Nikde v této směrnici není uveden prostředek** k získání přiměřeného podílu bytu na vytápěcích nákladech domu, ani tento podíl není jednoznačně fyzikálně specifikován.

2) Lze rovnici pro přestup tepla z otopného tělesa do vytápěné místnosti

$$Q = \alpha S (t_{str} - t_m)$$

považovat za dostatečně průkaznou pro splnění směrnice EU č. 93/76/EHS?

- Uvedenou rovnici nelze považovat za dostatečně průkaznou pro motivaci uživatele bytu k ekonomickému využívání tepelné energie z několika důvodů. Součinitel přestupu tepla α nelze považovat za hodnotu známou, střední teplotu otopného tělesa by bylo možné indikovat pouze při svislém posouvání indikátoru podle okamžitého průtoku vody otopným tělesem a hodnotě konstanty c blížící se nule. Jedno ani druhé není možné. Teplotu místnosti nelze měřit indikátorem instalovaným na otopném tělese. I kdybychom

připustili výraznější chybu ve výše uvedených hodnotách (existuje částečná vzájemná eliminace chyb), pak samotné tvrzení o rozúčtování podle tepla získaného z otopného tělesa je ve vztahu k vnitřním prostupům tepla fyzikálně pochybené.

3) Jsou rovnice

$$Nu = c_1 \cdot Re^m \cdot (Gr \cdot Pr)^n \cdot Pr^p \quad a$$

$$Nu = c_2 \cdot Re^p \cdot Pr^q$$

vhodné pro výpočet součinitele přestupu tepla α pro rovnici $Q = \alpha S (t_{str} - t_m)$?

- Uvedené rovnice se netýkají výpočtu α ve smyslu této rovnice.

4) Lze ignorovat vnitřní prostupy tepla mezi byty?

- Problém vnitřních prostupů tepla nabývá na vážnosti v důsledku výraznějšího snižování energetické náročnosti staveb pomocí snižování součinitele prostupu tepla obvodovým pláštěm budovy při relativně nízkém tepelném odporu vnitřních příček. Jedná se skutečně o složitý problém, který nelze bagatelizovat s odkazem na lokální vytápění. Novou nespravedlnost nelze omlouvat nespravedlností již existující. Problém nelze řešit navyšováním základní (paušální) platby, neboť tu platí nejen Ti kteří teplo prostupem získávají, ale i Ti, kteří zaplacené teplo dále bezplatně předávají.

5) Lze jednoduchým stručným předpisem zpracovaným do vyhlášky určit obecnou metodiku zpracování náměrů indikátorů na fyzikálně důvěryhodné rozúčtování?

- Vyhláška může pouze obecně stanovit kritéria pro rozúčtování, vycházející z historicky vzniklých zvyklostí ve vztahu k zákonům vyšší právní váhy s respektováním fyzikálního smyslu vytápění, kterým je dosažení určité teploty v prostředí o určité velikosti (podlahové ploše). To jsou dva laicky kontrolovatelné parametry nejen pro rozúčtovatelskou firmu, ale zejména pro laického uživatele centrálně vytápěného bytu. Vytápění není nakupováním odpařených ani elektronických, nebo jakýchkoliv jiných dílků. Zejména ne z toho důvodu, že podle ČSN EN 834 a ČSN EN 835 mohou existovat nulové náměry, kterým by měla odpovídat buď přímo venkovní teplota v bytě, nebo venkovní teplota mírně zvýšená v důsledku dodatkových zdrojů tepla.

Uvedených pět otázek a odpovědí je pouze malým vkladem do uvedené problematiky. Je na odbornících, zda mají zájem o řešení této závažné problematiky nebo zda zaujmou stanovisko "mlčení" stejně jako redakční rady odborných časopisů "Vytápění, větrání, instalace", "Topenářství, instalace", odborná skupina vytápění při STP, i energetické a konsultační středisko EKIS při COOPTHERMU Jindřichův Hradec spol. s r.o.

Kontaktní adresa:
VIPA CZ s.r.o.
 Kadlická 20
 460 15 Liberec
 tel./fax: 482 750 457-8
 e-mail: vipa@vipa.cz
www.vipa.cz